

महाराष्ट्र शासन

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

क्र.संकीर्ण- २०२५/प्र.क्र. ९०/(E-१८७०२९३)/ समन्वय

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय, मुंबई-४०००३२.

दिनांक: १३ ऑक्टोबर, २०२६

वाचा -

१. शासन परिपत्रक, सामान्य प्रशासन विभाग क्र.संकीर्ण-१७२५/प्र.क्र.१२६/ मातं, दि.३०.५.२०२५.
२. कार्यालयीन आदेश, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग क्र.इएसटी ४४२५/प्र.क्र.२७१/E-१४६४२१३/आस्था-१ दि.१७.०४.२०२६
३. शासन अधिसूचना, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग क्र.संकीर्ण-२०१४/प्र.क्र.०३ /समन्वय, दि.०१.०७.२०२४.
४. शासन अधिसूचना, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग क्र.संकीर्ण-२०१४/प्र.क्र.६७-१४/आस्था-२, दि.१८.०१.२०१६.
५. शासन निर्णय, नियोजन विभाग, क्र.संकीर्ण-२०२६/प्र.क्र.४७/का.१४११, दि. ३.८.२०२६.

प्रस्तावना :-

सामान्य प्रशासन विभागाच्या संदर्भ क्र. १ दि.३०.५.२०२५ रोजीच्या शासन परिपत्रकान्वये १५० दिवसांचा कृती आराखडा निश्चित करण्यात आला होता. त्याअनुषंगाने ई-प्रशासन सुधारणा उपक्रम चांगल्या प्रकारे अंमलात आणण्यासाठी शासनाच्या विविध सेवा (G2C, G2B, G2G) अधिक पारदर्शक, सुलभ, कालबद्ध, नागरिकाभिमुख व पूर्णतः डिजिटल स्वरूपात उपलब्ध करून देण्यासाठी तसेच कामकाजातील कार्यक्षमता वाढविण्याकरिता प्रत्येक सेवेसाठी शासन प्रक्रिया पुनर्रचना (GPR) राबविण्याबाबत सर्व विभागांना निर्देश दिले होते. त्यानुसार उच्च व तंत्र शिक्षण विभागामार्फत प्रदान करण्यात येत असलेल्या व संदर्भ क्र.३ व ४ अन्वये अधिसूचित करण्यात आलेल्या सेवांचा अभ्यास करून शिफारस करण्यासाठी संदर्भ क्र.२ येथील कार्यालयीन आदेशान्वये अभ्यास गट नेमण्यात आला होता.

उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाच्या अभ्यासगटाने केलेल्या सदर शिफारशींचे पुनर्विलोकन करण्यासाठी मुख्यमंत्री सचिवालयाने पुनर्विलोकन समिती गठित केली होती. सदर समितीने, विभागाच्या अभ्यासगटाने केलेल्या शिफारशींचे पुनर्विलोकन करून नागरिकांना सेवा मिळण्यास होणारा प्रशासकीय विलंब टाळण्यासाठी तसेच ऑनलाईन प्रणालीमार्फत सेवा उपलब्ध करून देण्याच्या अनुषंगाने काही सुधारणा सूचित केल्या आहेत. सदर बाबी विचारात घेऊन संदर्भाधीन क्र.३ व ४ येथील अधिसूचनेन्वये अधिसूचित करण्यात आलेल्या उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाच्या सेवा अधिक कार्यक्षम, पारदर्शक, उत्तरदायी व नागरिकाभिमुख करण्याच्या अनुषंगाने अधिसूचित सेवांमध्ये सुधारणा करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय

उच्च व तंत्र शिक्षण विभागामार्फत देण्यात येणा-या सेवांचे सुसूत्रीकरण करण्याबाबत तसेच कामकाजातील कार्यक्षमता वाढविण्यासाठी GPR प्रणाली अंतर्गत खालीलप्रमाणे सुधारित स्वरूपात सेवा प्रदान करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

१. सेवांचे सुसूत्रीकरण (Service Rationalisation) (परिशिष्ट अ प्रमाणे) :-

उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाच्या सेवा हमी कायद्यांतर्गत अधिसूचित करण्यात आलेल्या सेवांचे सुसूत्रीकरण करून अनावश्यक सेवा वगळणे (Elimination) तसेच प्रक्रियांचे सुलभीकरण करून विभागाच्या संदर्भ क्र. ३ व ४ अन्वये अधिसूचित केलेल्या सेवांची संख्या ६६ वरून १७ इतकी सुधारित करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

सेवा प्रकार	GPR पूर्वी सेवा संख्या	GPR नंतर सेवा संख्या
शासन ते नागरिक (G2C)	६६	१७

वरील सर्व सेवा या आपले सरकार (<http://aaplesarkar.maharashtra.gov.in>) या पोर्टलद्वारे प्रदान करीत आहेत. उपरोक्त संदर्भाधीन क्र.३ व ४ येथील अधिसूचनेन्वये अधिसूचित करण्यात आलेल्या उच्च व तंत्र शिक्षण विभागाच्या सेवा अधिक कार्यक्षम, पारदर्शक, उत्तरदायी व नागरिकाभिमुख करण्याच्या अनुषंगाने अधिसूचित सेवांमध्ये सुधारणा करण्यात येत आहेत. परिशिष्ट-अ मधील ६६ सेवांपैकी बंद करावयाच्या ३२ सेवा (परिशिष्ट-ब प्रमाणे), समायोजित करावयाच्या १७ सेवा (परिशिष्ट-क प्रमाणे) व सुरु ठेवावयाच्या १७ सेवा (परिशिष्ट-ड प्रमाणे) निश्चित करण्यात येत आहेत.

२. सेवा मंजूरी प्रक्रियेतील डेस्क संख्या, कागदपत्रांची संख्या, सेवा मिळण्याचा कालावधी कमी करणे (परिशिष्ट-इ प्रमाणे):-

विभागाच्या परिशिष्ट -ड मधील सेवा मंजूर करताना प्रशासकीय गतिमानता येण्याच्या दृष्टीने सेवा मंजूरी प्रक्रियेतील डेस्क संख्या/ टप्पे कमी करणे, आवश्यक कागदपत्रांची संख्या कमी करणे व सेवा मिळण्याचा कालावधी कमी करणे याबाबत परिशिष्ट-इ प्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे.

३. या विभागाच्या अधिपत्याखालील सेवा देणारे सर्व संचालनालये/विद्यापीठे /बोर्डस्/स्वायत्त संस्था/महाविद्यालये यांना सदर GPR बंधनकारक करण्यात येत असून त्यांना पुढील सूचना देण्यात येत आहेत.

१. वरील सर्व संस्थांनी प्रमाणित अभ्यासक्रम त्यांच्या संकेतस्थळावर प्रकाशित करून Auto Download सुविधा देणे बंधनकारक करण्यात येत आहे.

२. सर्व विद्यार्थ्यांच्या पदविका/पदवी/पदव्युत्तर प्रमाणपत्रांवर कायमस्वरूपी पडताळणी करण्यायोग्य व Digi Locker संलग्नित QR Code छापणे बंधनकारक करण्यात येत आहे.

३. सर्व विद्यार्थ्यांच्या पदविका/पदवी/पदव्युत्तर प्रमाणपत्रांवर त्यांचे छायाचित्र छापणे बंधनकारक करण्यात येत आहे.

४. सेवा विषयक अर्जात Enrollment number सोबत विद्यार्थ्यांच्या APPAR-ID चा समावेश करणे बंधनकारक करण्यात येत आहे.

५. Migration Certificate देणे ही सेवा कालबाह्य झाली असल्यामुळे ही सेवा बंद करण्याचा निर्णय घेण्यात येत असून कोणत्याही विद्यापीठे/बोर्डस्/महाविद्यालये/स्वायत्त संस्था यांनी विद्यार्थ्यांकडे Migration Certificate ची मागणी करू नये तसेच Migration Certificate देण्याची कार्यवाही करू नये.

४. संचालक ,उच्च शिक्षण (उच्च शिक्षण संचालनालय), पुणे, संचालक, तंत्र शिक्षण(तंत्र शिक्षण संचालनालय),मुंबई,संचालक, कला(कला संचालनालय), मुंबई यांनी शासन धोरणास अनुसरून शासन निर्णयाच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी मानक कार्यपद्धती (SOP) निश्चित करून आवश्यक त्या मार्गदर्शक सूचना, कार्यालयीन आदेश निर्गमित करावेत.

५. सदर शासन निर्णयाशी विसंगत असलेल्या यापूर्वीच्या सर्व अधिसूचना, शासन निर्णय, आदेश व परिपत्रके या शासन निर्णयान्वये अधिक्रमित करण्यात येत आहेत.

६. सदर शासन निर्णय संदर्भ क्र.५ येथे नमूद दि.३.८.२०२६ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये गठित करण्यात आलेल्या राज्यस्तरीय शासकीय प्रक्रिया पुनर्रचना मान्यता समितीने दि.२९.९.२०२६ रोजीच्या बैठकीत दिलेल्या मान्यतेस अनुसरून निर्गमित करण्यात येत आहे

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२६१०१३१४५८४३३८०८ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षात्कीत करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

Digitally signed by DR SHRIKANT LAXMANRAO
PULKUNDWAR

Date: 2026.10.13 15:00:00 +05'30'

(डॉ. श्रीकांत पुलकुंडवार)

सहसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

१. मा. राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव, राजभवन, मुंबई.
२. मा. सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
३. मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
४. मा. विरोधी पक्षनेता, विधान सभा/ विधानपरिषद विधानमंडळ मुंबई
५. मा. उप सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
६. मा. उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
७. सर्व सन्माननीय सदस्य, विधानपरिषद / विधानसभा, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई,
८. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई,
९. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
१०. मा. उप मुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
११. मा. उप मुख्यमंत्री (रा.उ.शु) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
१२. मा.मंत्री, (उच्च व तंत्र शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
१३. मा. राज्यमंत्री (उच्च व तंत्र शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव मंत्रालय, मुंबई
१४. मुख्य आयुक्त, राज्य लोकसेवा हक्क आयोग, मुंबई
१५. अपर मुख्य सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१६. अपर मुख्य सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१७. अपर मुख्य सचिव, नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१८. प्रधान सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१९. सचिव, इलेक्ट्रॉनिक्स, माहिती तंत्रज्ञान व कृत्रिम बुद्धिमत्ता विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२०. प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय (विधानपरिषद), विधानभवन, मुंबई,
२१. प्रधान सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय (विधानसभा), विधानभवन, मुंबई,
२२. प्रबंधक, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त, मुंबई,
२३. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क संचालनालय, मंत्रालय, मुंबई,
२४. सह सचिव/ उप सचिव, उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
२५. संचालक (उच्च शिक्षण), उच्च शिक्षण संचालनालय, पुणे
२६. संचालक (तंत्र शिक्षण), तंत्र शिक्षण संचालनालय, मुंबई
२७. संचालक (कला), कला संचालनालय, मुंबई
२८. निवडनस्ती/ समन्वय.

शासन निर्णय, क्र.संकीर्ण- २०२५/प्र.क्र. ९० /समन्वय, दिनांक १३ ऑक्टोबर, २०२६ चे सहपत्र

परिशिष्ट-अ

Higher and Technical Education | Service Rationalisation

Total Notified Services

The following 66 Services are notified under the RTS Act 2015

S.N.	Organisation	Service Name	Service Rationalization
1	University	Application for admission extract	Discontinue
2	University	Application for degree certificate	Retain
3	University	Application for duplicate migration certificate	Discontinue
4	University	Application for removal of non completion of lower exam	Discontinue
5	University	Application for removal of withheld from the marks card	Discontinue
6	University	Application for distribution of scholarship	Discontinue
7	University	Application for issue of duplicate copies of documents	Discontinue
8	University	Application for photocopy of answer scripts	Retain
9	University	Application for revaluation of answer scripts	Retain
10	University	Application for syllabus Certification	Discontinue
11	University	Application for issue of eligibility certificate (SSLC)	Discontinue
12	University	Application for issue of consolidated marks card	Retain
13	University	Application for issue of passing certificate	Discontinue
14	University	Application for Identity Card.	Discontinue
15	University	Application for original document	Retain
16	University	Retotalling of marks	Retain
17	University	Duplicate Mark sheet / Provisional Mark card	Retain
18	University	Migration/Eligibility Certificate	Discontinue
19	University	Application for provisional degree certificate	Retain
20	University	Application for verification of genuineness of marks card/degree certificate	Retain
21	University	Application for Re admission	Discontinue
22	University	Application for distribution of marks card	Discontinue
23	University	Duplicate degree certificate	Retain
24	University	Document Verification	Merge
25	University	Application for Character Certificate	Retain
26	DoA	Re-verification of rank (Elementary and Intermediate) Examination.	Discontinue
27	DoA	Issuance of Provisional Certificate of Government Drawing Grade Examination	Discontinue
28	DoA	Issuance of Duplicate Certificate of Government Drawing Grade Examination	Merge
29	DoA	Correction of Name in Certificate of Government Drawing Grade Examination	Merge
30	DoA	Re-verification of Marks in Higher Art Diploma Examination	Merge

S.N.	Organisation	Service Name	Service Rationalization
31	DoA	Issue of Provisional Certificate of Higher Art Diploma Examination	Discontinue
32	DoA	Issuance of duplicate Certificate of Government Higher Art Examination	Merge
33	DoA	Correction of Name in Mark sheet of Higher Arts Examination	Merge
34	DoA	Correction of Name in certificate of Higher Arts Examination	Merge
35	DoA	Issue of Artist Certificate	Retain
36	DoA	Approval of the clay model of statue	Retain
37	DoA	Issue of no-objection certificate for further education	Discontinue
38	DoA	Providing transcripts to students who have passed the Government Higher Art Examination	Merge
39	DoA	Issue of education/bonafide certificate	Merge
40	DoA	Issue of character certificate	Merge
41	DoA	Issue of identity card	Discontinue
42	DoA	Providing transcripts to Students who have passed the B.F.A. degree course	Merge
43	DTE	Application for Issue of Library no due certificate.	Merge
44	DTE	Application for Issue of no due certificate.	Retain
45	DTE	Application for Issue of Study/Bonafide Certificate	Retain
46	DTE	Application for issue of character certificate.	Discontinue
47	DTE	Application for distribution of identity cards	Discontinue
48	DTE	Application for distribution of Scholarship	Discontinue
49	DTE	Application for distribution/returning of original documents	Discontinue
50	DTE	Application for leaving certificate.	Retain
51	DTE	Application for name correction in mark card	Discontinue
52	DTE	Application for removal of withheld remark from the marks card	Discontinue
53	DTE	Application for duplicate copies of documents.	Discontinue
54	DTE	Application for revaluation of mark sheet.	Discontinue
55	DTE	CET Exam Mark sheet	Discontinue
56	DTE	Duplicate copy of Mark card/Scorecard	Discontinue
57	MSBTE	Application for issue of eligibility certificate. (Diploma).	Discontinue
58	MSBTE	Application for Re-valuation of Answer sheet	Merge
59	MSBTE	Duplicate Mark sheet	Merge
60	MSBTE	Migration Certificate	Discontinue
61	MSBTE	Transcript Certificate	Merge
62	MSBTE	Duplicate copies of mark sheet/diploma certificates	Discontinue
63	MSBTE	Application for corrected diploma certificate.	Retain
64	MSBTE	Application for corrected diploma marks card.	Merge
65	MSBTE	Application for syllabus certification	Discontinue
66	MSBTE	Application for Duplicate copies of mark sheet and Duplicate Certificate documents	Merge

परिशिष्ट-ब

Total Discontinued Services after Rationalization with Revised Organisations Level

S.N.	Discontinued Services	Organisation
1	Application for admission extract	University
2	Application for duplicate migration certificate	University
3	Application for removal of non completion of lower exam	University
4	Application for removal of withheld from the marks card	University
5	Application for distribution of scholarship	University
6	Application for issue of duplicate copies of documents	University
7	Application for syllabus Certification	University
8	Application for issue of eligibility certificate (SSLC)	University
9	Application for issue of passing certificate	University
10	Application for Identity Card.	University
11	Migration/Eligibility Certificate	University
12	Application for Re admission	University
13	Application for distribution of marks card	University
14	Re-verification of rank (Elementary and Intermediate) Examination.	DoA
15	Issuance of Provisional Certificate of Government Drawing Grade Examination	DoA
16	Issue of Provisional Certificate of Higher Art Diploma Examination	DoA
17	Issue of no-objection certificate for further education	DoA
18	Issue of identity card	DoA
19	Application for issue of character certificate.	DTE
20	Application for distribution of identity cards	DTE
21	Application for distribution of scholarship	DTE
22	Application for distribution/returning of original documents	DTE
23	Application for name correction in mark card	DTE
24	Application for removal of withheld remark from the marks card	DTE
25	Application for duplicate copies of documents.	DTE
26	Application for revaluation of mark sheet.	DTE
27	CET Exam Mark sheet	DTE
28	Duplicate copy of Mark card/Scorecard	DTE
29	Application for issue of eligibility certificate. (Diploma).	MSBTE
30	Migration Certificate	MSBTE
31	Duplicate copies of mark sheet/diploma certificates	MSBTE
32	Application for syllabus certification	MSBTE

परिशिष्ट-क

Total Merged Services after Rationalization with Revised Organisations Level

S.N.	Merged Services	Organisation
1	Document Verification	University
2	Issuance of Duplicate Certificate of Government Drawing Grade Examination	DoA
3	Correction of Name in Certificate of Government Drawing Grade Examination	DoA
4	Re-verification of Marks in Higher Art Diploma Examination	DoA
5	Issuance of duplicate Certificate of Government Higher Art Examination	DoA
6	Correction of Name in Mark sheet of Higher Arts Examination	DoA
7	Correction of Name in certificate of Higher Arts Examination	DoA
8	Providing transcripts to students who have passed the Government Higher Art Examination	DoA
9	Issue of education/bonafide certificate	DoA
10	Issue of character certificate	DoA
11	Providing transcripts to Students who have passed the B.F.A. degree course	DoA
12	Application for Issue of Library no due certificate.	DTE
13	Application for Re-valuation of Answer sheet	MSBTE
14	Duplicate Mark sheet	MSBTE
15	Transcript Certificate	MSBTE
16	Application for corrected diploma marks card.	MSBTE
17	Application for Duplicate copies of mark sheet and Duplicate Certificate documents	MSBTE

शासन निर्णय, क्र.संकीर्ण- २०२५/प्र.क्र. ९० /समन्वय, दिनांक १३ ऑक्टोबर, २०२६ चे सहपत्र
परिशिष्ट-ड

Total Retained Services after Rationalization with Revised Organisations Level

S.N.	Retained Service	Organisation
1	Issuance of Degree Certificate	University
2	Photocopy of Answer Sheet	University / Board / Autonomous Institute
3	Revaluation of Answer Sheet	University / Board / Autonomous Institute
4	Issuance of Transcripts	University / Board / Autonomous Institute
5	Retotaling of Marks	University / Board / Autonomous Institute
6	Issuance of Duplicate Marksheet	University / Board / Autonomous Institute
7	Issuance Provisional Degree Certificate	University / Autonomous Institute
8	Verification of Genuineness of Marksheet / Certificate	University / Autonomous Institute
9	Issuance of Duplicate Degree/ Diploma Certificate	University / Board/ Autonomous Institute
10	Returning of Original Documents	University Department / Autonomous Institute / College
11	Issuance Character Certificate	University Department / Autonomous Institute / College
12	Correction of name in Marksheet/Certificate	University / Board/ Autonomous Institute
13	Issuance of No Dues Certificate	University Department / Autonomous Institute / College
14	Issuance of Bonafide Certificate	University Department / Autonomous Institute / College
15	Issuance of Leaving Certificate	University Department / Autonomous Institute / College
16	Issuance of Artist Certificate	Directorate of Arts (DoA)
17	Approval of the Clay Model of Statue	Directorate of Arts (DoA)

परिशिष्ट-इ

GPR Summary

S.N.	Retained Services	Fields Before → After	Auto Filled/ Auto-Fetched Fields	Documents Before → After	Desk Before → After	RTS Days Before → After
1	Issuance of Degree Certificate	21 → 15	10	2 → 0	3 → 2	7 → 7
2	Photocopy of Answer Sheet	22 → 15	9	1 → 0	3 → 2	15 → 7
3	Revaluation of Answer Sheet	22 → 13	8	1 → 0	3 → 2	30 → 15
4	Issuance of Transcripts	17 → 13	8	9 → 1	3 → 2	21 → 7
5	Retotaling of Marks	23 → 17	12	4 → 0	3 → 2	15 → 7
6	Issuance of Duplicate Marksheet	11 → 13	7	3 → 1	3 → 2	21 → 7
7	Issuance of Provisional Degree Certificate	25 → 15	10	4 → 0	4 → 2	30 → 7
8	Verification of Genuineness of Marksheet / Certificate	18 → 16	10	10 → 2	3 → 2	30 → 14
9	Issuance of Duplicate Degree/ Diploma Certificate	15 → 13	7	4 → 1	3 → 2	21 → 7
10	Returning of Original Documents	21 → 16	10	4 → 1	3 → 2	15 → 7
11	Issuance Character Certificate	23 → 15	9	10 → 0	3 → 2	15 → 7
12	Correction of name in Marksheet/Certificate	16 → 13	7	4 → 1	3 → 2	21 → 14
13	Issuance of No Dues Certificate	21 → 15	9	3 → 2	2 → 2	4 → 4
14	Issuance of Bonafide Certificate	23 → 15	9	4 → 0	3 → 2	15 → 7
15	Issuance of Leaving Certificate	19 → 14	8	5 → 1	2 → 2	4 → 4
16	Issuance of Artist Certificate	13 → 7	3	6 → 4	4 → 2	45 → 15
17	Approval of the Clay Model of Statue	11 → 9	2	6 → 5	4 → 2	40 → 40